

UN AN DE LECTURĂ ȘI CULTURĂ ÎN BIBLIOTECILE DIN RAIONUL HÂNCEȘTI: RETROSPECTIVA EDIȚIEI A VIII-A A PROGRAMULUI NAȚIONAL LECTURACENTRAL

**Tatiana DARII,
Elena ZAIȚEV,
Biblioteca Publică Raională
„ÎPS Antonie Plămădeală”,
Hâncești**

Rezumat: Articolul reflectă momentele esențiale ale ediției a VIII-a, 2025, a Programului Național LecturaCentral – activități organizate și desfășurate în bibliotecile publice din raionul Hâncești, care și-au propus drept scop promovarea cărții și a lecturii în comunitățile pe care le servesc. Autoarele demonstrează importanța colaborării între biblioteci, scriitori și alți parteneri pe segmentul lecturii ca mijloc de promovare a educației, a dezvoltării personale și culturale. Este reiterată necesitatea investițiilor în achiziții de carte, tehnologii moderne și resurse umane.

Cuvinte-cheie: Programul Național LecturaCentral, promovarea cărții și a lecturii, campanii de promovare a lecturii, biblioteci din raionul Hâncești

Abstract: This article reflects the essential moments of the National Program LecturaCentral, 8th edition, 2025. Activities were organized and carried out by public libraries in the Hâncești district to promote books and reading in the communities they serve. The authors highlight the importance of cooperation between libraries, writers and other partners in reading segment regarding promotion of education, personal growth and cultural development. The need for investments in book purchases, modern technologies and human resources is remarked.

Keywords: LecturaCentral National Program, promotion of books and reading, campaign to promote reading, libraries in the Hâncești district

Programul Național *LecturaCentral*, coordonat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, urmărește scopul de a amplifica rolul și locul bibliotecii în stimularea lecturii, pentru promovarea culturii lecturii, pentru dezvoltarea de parteneriate cu factorii interesați și cu responsabilități în domeniu. Programul Național contribuie la promovarea lecturii prin dezvoltarea competențelor de cultură a lecturii, cultura informației, pentru minimizarea analfabetismului funcțional, prin centrarea contribuțiilor bibliotecilor din sistemul național de biblioteci, ale comunității, ale factorilor de resort în domeniu și ale celor decizionali la formarea cetățenilor activi ai societății. În cadrul Programului Național *LecturaCentral* sunt organizate anual concursuri naționale, susținute de

Ministerul Culturii al Republicii Moldova, în colaborare cu Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO.

Într-o lume în care ritmul alert al vieții lasă tot mai puțin loc lecturii, Programul Național *LecturaCentral*, ediția a VIII-a, 2025, s-a afirmat ca un adevărat reper – un apel la valorile care ne definesc: cunoașterea, solidaritatea, identitatea culturală. Lansat și coordonat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, *LecturaCentral* nu este doar o campanie de promovare a lecturii, ci și un proiect viu, care reunește oameni, comunități și idei prin forța cuvântului – fie el tipărit sau digital. Programul Național *LecturaCentral* și-a propus obiective clare, cu impact concret: să transforme lectura într-un instrument de dezvoltare personală și coeziune soci-

ală, prin sprijinirea bibliotecarilor, pentru promovarea literaturii, în special a poezilor autohtoni, integrarea tehnologiei și implicarea activă a comunităților.

În raionul Hâncești, bibliotecile publice se implică activ în implementarea Programului Național *LecturaCentral*, organizând o serie de activități variate, dedicate tuturor categoriilor de vârstă și interes, după cum urmează: cluburi de lectură tematice, care încurajează dialogul între cititori și dezvoltarea gândirii critice; întâlniri cu scriitori și poeți autohtoni, menite să promoveze creația literară contemporană și să apropie publicul de autorii locali; ateliere creative pentru copii și adolescenți, care îmbină lectura cu desenul, cu teatrul sau cu scrierea creativă; concursuri de lectură și recitare, ce stimulează interesul pentru literatură și exprimarea artistică; campanii de promovare a lecturii în spații publice, precum „Nicio zi fără lectură”, ce aduc cartea mai aproape de oameni. Prin aceste acțiuni, Programul Național *LecturaCentral* contribuie la dezvoltarea culturală a comunității hânceștene și la consolidarea rolului bibliotecilor ca centre de educație, inspirație și coeziune socială. Cu toate acestea, provocările rămân semnificative și necesită soluții sustenabile pe termen lung. Printre dificultățile întâlnite se numără: finanțarea insuficientă în unele localități, care limitează posibilitățile de organizare a activităților culturale și de modernizare a bibliotecilor; accesul restrâns la resurse digitale și conexiune la internet, în special în zonele rurale sau defavorizate; scepticismul anumitor categorii de cititori, mai ales în rândul celor care nu percep lectura ca pe o activitate relevantă sau atractivă; lipsa de timp a publicului, adesea copleșit de responsabilitățile profesionale și familiale. Depășirea acestor obstacole necesită eforturi comune – investiții în infrastructură, parteneriate locale și naționale, dar mai ales o convingere fermă că lectura rămâne o valoare esențială într-o societate educată și solidară.

În anul de referință, bibliotecile publice din raionul Hâncești au organizat o serie de activități frumoase și de succes, cu un impact semnificativ în comunitate, menite să promoveze lectura și să stimuleze im-

plicarea cetățenilor. Sub egida Programului Național *LecturaCentral*, bibliotecile au organizat o serie de expoziții de carte cu tematici variate, menite să atragă interesul cititorilor de toate vârstele. Aceste expoziții au reflectat atât tematici educaționale și sociale, cât și valori culturale esențiale. Printre acestea, amintim următoarele titluri inspirate: „Oleg Serebrian – o voce de rezonanță a prozei basarabene”, „Povești care ne cresc frumos”, „Pagini de suflet din literatura română”, „Cartea – punte între generații”, „Femeia în literatură”, „Europa citește”, „Poeți ai neamului nostru”, „Lectura care unește”, „Cărți și autori care inspiră”, „Irina Nechit – vocea feminină a literaturii contemporane”, „Claudia Partole – cu inima aproape de cititor”, „Maria Pilchin – între cuvânt, identitate și spirit critic”, „Ivan Pilchin – o voce emblematică a literaturii contemporane din Moldova”. În continuare, vă invităm să descoperiți unele dintre cele mai apreciate și memorabile activități desfășurate sub egida Programului Național *LecturaCentral* – inițiative care au avut un impact semnificativ în comunitate și au adus lectura mai aproape de oameni.

Un adevărat festin literar s-a produs la 20 martie 2025, la Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plamadeală” din Hâncești – întâlnirea publicului hânceștean cu scriitorul, istoricul, politologul și diplomatul Oleg Serebrian, activitate prevăzută în cadrul Campaniei „Scriitorul la el acasă”, parte a Programului Național *LecturaCentral*, ediția a VIII-a, organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” din Hâncești, în colaborare cu Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM. Vera Osoianu, director adjunct Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, a vorbit despre ediția curentă a Programului *LecturaCentral* și despre personalitatea multidimensională a lui Oleg Serebrian. Printre oaspeții prezenți la întâlnire s-au numărat: președintele raionului Iurie Levinschi, secretarul Consiliului raional Elena Toma, vicepreședinții raionului Aliona Grigoraș și Dumitru Var-

tic, șefa Direcției Cultură și Turism Mariana Jalbă, specialistul principal în Direcția Cultură și Turism Valentina Cotorobai, precum și elevi, studenți, profesori, bibliotecari și utilizatori ai bibliotecii noastre. În cadrul acestei întâlniri, după un mesaj de salut din partea președintelui Iurie Levinschi, cu o revistă bibliografică a venit în fața celor prezenți directorul Bibliotecii Tatiana Darii, după care elevii profesoarei de limba și literatura română de la LT „M. Eminescu”, Vera Tănase, au vorbit despre opera literară a lui Oleg Serebrian. De asemenea, cu reflecții despre lectură au venit și elevii profesoarei de limba și literatura română de la LT „M. Sadoveanu”, Aliona Rachiu, după care a urmat o sesiune de întrebări pentru scriitor. Cu momente muzicale pentru oaspeți și public au evoluat elevii Școlii de Arte „Timotei Bătrânu”: Vlad Cociu la saxofon, profesor Sergiu Bălănuță, și Victoria Cociu la pian, profesoară Zarema Bîtcă. La final, șefa Direcției Cultură și Turism Mariana Jalbă a venit cu un mesaj de apreciere pentru distinsul oaspete. Activitatea a fost moderată de metodista Elena Zaițev.

Impact: 134 de participanți, 10265 de vizualizări; 24 de documente promovate, 6 materiale promoționale, 3 materiale video [2; 4].

În spiritul Programului Național *LecturaCentral*, bibliotecile pentru copii din municipiul Hâncești se remarcă printr-o implicare activă în organizarea de evenimente menite să promoveze lectura și dragostea pentru carte. Prin activități creative, lecturi cu voce tare, întâlniri cu autori și expoziții tematice, aceste biblioteci devin adevărate centre de formare culturală, unde copiii sunt încurajați să exploreze lumea cuvintelor și să-și dezvolte imaginația încă din primii ani de viață. Un exemplu remarcabil de bibliotecă activă este Filiala pentru copii

din Hâncești, care se distinge prin inițiative variate și constante dedicate promovării lecturii în rândul copiilor. Aceasta organizează frecvent activități culturale, ateliere educaționale, expoziții de carte ș.a. Filiala Bibliotecii pentru Copii din municipiul Hâncești, condusă de doamna Olesea Sîrbu, desfășoară o colaborare activă și fructuoasă cu toate instituțiile de educație timpurie din municipiu. În cadrul Programului Național *LecturaCentral*, au fost organizate numeroase activități, atât în incinta bibliotecii, cât și în grădinițe, având ca scop apropierea celor mici de lumea poveștilor. Copiilor li s-au citit cu voce tare cărți atent selectate, precum: „O prietenie adevărată” de Catherine Girard-Audet; „Aricioaica-doctoriță” de Aurel Scobioală; „Cartea fără poveste” de Carolina Rabei; „Singur acasă” (Home Alone) – poveste ilustrată, și multe altele care stimulează imaginația și dezvoltarea emoțională a celor mici. Această colaborare eficientă dintre bibliotecă și instituțiile preșcolare demonstrează încă o dată că dragostea pentru lectură se cultivă încă din copilăria timpurie, devenind o bază solidă pentru formarea viitorilor cititori. Impact: 72 de participanți, 6543 de vizualizări; 27 de documente promovate, 7 materiale promoționale, 1 material video.

Luna aprilie, când se sărbătorește Săptămâna cărții și lecturii pentru copii, a oferit un cadru perfect pentru organizarea și desfășurarea unui eveniment deosebit de frumos cu scriitoarea Claudia Partole, care a avut loc grație Programului Național *LecturaCentral*, ediția a VIII-a, la data de 15 aprilie în Biblioteca Publică din s. Cioara. Evenimentul a fost organizat de bibliotecara Ludmila Cosovanu, în colaborare cu Gimnaziul „Sergiu Andreev”, director Galina Gherela. La acel eveniment frumos, Biblioteca Publică Raională Hâncești a fost reprezentată de metodista Elena Zaițev și de șefa Serviciului dezvoltarea colecțiilor Irina Rotaru. Elevii ghidați de profesori au prezentat un program bine pregătit, ce a constat din recitaluri de poezii din creația autoarei, scenete pe baza prozei sale, interpretând cântece pe versurile Claudiei Partole. La rândul său, autoarea a răspuns la multe întrebări adresate de copiii curioși,

care i-au citit cu mare plăcere cărțile și au invitat-o în localitatea lor cu ocazia lansării noilor cărți. Claudia Partole a apreciat frumoasa colaborare dintre școală și bibliotecă, menționând că doar în comun se pot realiza lucruri frumoase, iar copiilor li se cultivă iubirea pentru carte și lectură. A fost un eveniment deosebit de frumos, demonstrând o dată în plus importanța faptului de a aduce scriitorii mai aproape de cititori pentru a interacționa cu ei pe viu, nu doar dintre copertile cărților. Ca impact menționăm: 87 de participanți, 5678 de vizualizări; 47 de documente promovate, 10 materiale promoționale, 1 material video [5].

Luna mai, când natura renaște în culori vii și aerul se umple de parfumul primăverii, este momentul prielnic pentru a sădi în suflete dragostea pentru carte și lectură. În această atmosferă plină de prospețime și speranță, Biblioteca Publică din Pogănești a organizat, la 7 mai 2025, în cadrul Clubului Literar „Homo aestheticus” cu genericul „Covorul cu bujori”, o întâlnire frumoasă cu scriitoarea Irina Nechit. Activitatea a fost desfășurată în cadrul Campaniei „Scriitorul la el acasă”, parte a Programului Național *LecturaCentral*, ediția a VIII-a (2025), susținut de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, precum și cu prilejul desfășurării Programului Național de Acțiuni Educaționale și Cultural-Artistice „Anul Mihai Eminescu”. Evenimentul a fost organizat de către bibliotecara Aliona Cristea, în colaborare cu instituția de învățământ și administrația publică locală. La activitate au participat activ elevii din gimnaziu, susținuți de profesori. Aceștia au recitat poezii, au cântat și au dansat, au interacționat cu scriitoarea și au creat o atmosferă de adevărată sărbătoare. La acest eveniment, Biblioteca Publică Raională a fost reprezentată de bibliotecarele Mariana Pascaru și Elena Rotaru, care au venit să-și susțină colega. Este vorba despre o activitate deosebită, această afirmație fiind confirmată prin indicatorii de impact: 125 de participanți, 8670 de vizualizări; 12 documente promovate, 3 materiale promoționale, 1 material video [1].

Un adevărat regal al cărții și lecurii s-a produs la data de 16 septembrie 2025 în Bi-

blioteca Publică Sărata Galbenă, unde scriitoarea Claudia Partole s-a întâlnit cu cititorii din localitate. Bibliotecarele Nelea Papuc și Elena Daud, cu susținerea administrației publice locale și a Direcției Cultură și Turism Hâncești, au organizat această întâlnire ce se încadrează în Programul Național *LecturaCentral* și Programul „Septembrie, nicio zi fără lectură”. Biblioteca a fost neîncăpătoare, elevii fiind prezenți în număr mare, dornici să interacționeze cu autoarea și să-i pună multe întrebări. De asemenea, în cadrul activității, Biblioteca Publică Sărata Galbenă a beneficiat de o donație de carte din partea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

Impactul activității este confirmat prin următorii indicatori: 65 de participanți, 2543 de vizualizări; 27 de documente promovate, 3 materiale promoționale, 1 material video.

Programul Național *LecturaCentral* în raionul Hâncești a culminat cu un eveniment literar de excepție, încununând această caravană a cărții și lecturii pentru anul 2025. La 30 septembrie, în Biblioteca Publică Raională „ÎPS A. Plămădeală” din Hâncești, s-a desfășurat întâlnirea scriitorilor Ivan și Maria Pilchin cu cititorii din instituțiile educaționale din mun. Hâncești. Această activitate a fost organizată în cadrul Programului Național *LecturaCentral*, ediția a VIII-a, și a Campaniei Naționale „Septembrie, nicio zi fără lectură”. La activitate au fost prezenți următorii oaspeți: Valentina Cotorobai, specialist principal în Direcția Cultură și Turism Hâncești, Vera Tănase, profesoară de limba și literatura română la LT „M. Eminescu”, Nina Bivol, profesoară de limba și literatura română la GM „M. Viteazul”, Natalia Dobraș, psiholog la LT „M. Lomonosov”, Ana Gîrlanu, biblio-

tecară la Școala Profesională din Hâncești, Elena Diftirencu, bibliotecară la LT „M. Sadoveanu”, Liuba Moraru, bibliotecară la GM „M. Viteazul”, Anadela Tofilat, specialist în primăria municipiului Hâncești, elevi și utilizatori ai bibliotecii noastre.

La începutul activității moderate de meto- dista Elena Zaițev, cu o piesă la pian, a evoluat Cornelia Rusu, elevă la Școala de Arte „Timo- tei Bătrânu”, profesoară Zarema Bîtcă. Ulteri- or, cu un mesaj de salut și cu diplome de apre- ciere pentru invitații noștri a venit directorul Bibliotecii Publice Raionale Tatiana Darii, după care elevii de la instituțiile menționate au prezentat impresii de lectură, recenzii, au recitat și chiar au oferit momente teatrali- zate pe baza cărților „Omul acvariu”, „Și tu, Iohanan” de Ivan Pilchin, precum și „Doggy” și „Băiețelul din teatru” de Maria Pilchin. Elevii au atras autorii în discuții profunde și captivante, adresându-le întrebări, astfel încât dialogurile au scos la iveală multe detalii inter- esante din viața și activitatea cuplului Pilchin și au creat punți interculturale de valoare. Elevii au demonstrat o foarte bună pregătire, fapt pentru care aducem mulțumiri profe- soarelor-îndrumătoare: Vera Tănase (LT „M. Eminescu”), Aliona Rachiu (LT „M. Sado- veanu”), Nina Bivol (GM „Mihai Viteazul”) și Natalia Tanurcova (LT „M. Lomonosov”) [3].

Acestea au fost câteva dintre evenimen- tele culturale de referință din palmaresul acestui program valoros de promovare a lecturii – *LecturaCentral*, ediția a VIII-a. Prin implicarea bibliotecarilor, a scriitorilor și a comunităților locale, lectura a fost adusă mai aproape de oameni, devenind un liant între generații, un motor al cunoașterii și o sărbătoare a cuvântului scris. Viziunea noastră pentru viitor, în cadrul acestui fru- mos și prestigios program de promovare a lecturii, este de a transforma lectura într- un element central al vieții comunitare – un mijloc de educație continuă, dialog intergenerațional și dezvoltare personală. Privind spre orizont, Programul *Lectura- Central* își conturează un parcurs clar și ambițios pentru a-și amplifica impactul și a asigura sustenabilitatea: dezvoltarea parte- neriatelor locale autentice, alături de școli, autorități și organizații non-guvernamen- tale, pentru ca lectura să devină parte inte- grantă și vie a comunităților; îmbunătățirea continuă a competențelor bibliotecarilor, prin formări în domeniul media și al alfa- betizării digitale, adaptându-se astfel la noi- le provocări ale erei informaționale; crearea unor programe inovatoare dedicate tinerilor, care să stimuleze voluntariatul cultural, să promoveze proiecte multimedia și să îm- bine creativitatea artelor vizuale cu literatu- ra; implementarea unui proces constant de monitorizare și evaluare, bazat pe sondaje, feedback direct și analiza comportamentu- lui cititorilor, pentru a ajusta și perfecționa permanent strategiile. Prin aceste direcții, *LecturaCentral* își reafirmă angajamentul ferm de a transforma lectura într-un motor al educației, al dialogului și al coeziunii so- ciale, deschizând drumul către o societate mai educată, conectată și implicată.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA. *Instantanee de la Ședința Clubului Literar „Homo Aestheticus” cu genericul „Covorul cu bujori ajunge la Pogănești: întâlnire cu scriitoarea Irina NECHIT”*. Postare pe Facebook. 2025-05-13. Disponibil: <https://www.facebook.com/BibliotecaNationala/posts/instantanee-de-la-%C8%99edin%C8%9Ba-clubului-literar-homo-aestheticus-cu-genericul-covorul/1106048894886040/> [accesat 2025-09-19].
2. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA. *Instantanee de la Ședința Clubului Literar „Homo Aestheticus” cu genericul „Războiul, pacea și lumea: întâlnire cu scriitorul Oleg SEREBRIAN”*. Postare pe Facebook. 2025-03-24. Disponibil: <https://www.facebook.com/BibliotecaNationala/posts/instantanee-de-la-%C8%99edin%C8%9Ba-clubului-literar-homo-aestheticus-cu-ge->

- nericul-r%C4%83zboiu/1066790012145262/ [accesat 2025-09-16].
3. BIBLIOTECA PUBLICĂ RAIONALĂ ÎPS „ANTONIE PLAMĂDEALĂ” HÂNCEȘTI. *Ivan și Maria Pilchin s-au întâlnit cu cititorii din Hâncești*. Postare pe Facebook. 2025-09-30. Disponibil: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0JzbdSHAN8tWUVfUL8PkZSdCmuEBqFCjnNf6KPGRE7MW3sE2Cx5qifYqR9Re3LCrjl&id=100057278087363 [accesat 2025-10-01].
  4. BIBLIOTECA PUBLICĂ RAIONALĂ ÎPS „ANTONIE PLAMĂDEALĂ” HÂNCEȘTI. *La Tribuna Programului Național Lectura Central – Excelența sa dnul Oleg Serebrian!* Blog post. 2025-03-21. Disponibil: https://bibliotekahincesti.blogspot.com/2025/03/biblioteca-publica-raionala-ips-antonie_21.html [accesat 2025-09-19].
  5. BIBLIOTECA PUBLICĂ RAIONALĂ ÎPS „ANTONIE PLAMĂDEALĂ” HÂNCEȘTI. *Scriitoarea Claudia Partole – la Cioara în cadrul Programului Național Lectura Central*. Postare pe Facebook. 2025-04-15. Disponibil: <https://www.facebook.com/100057278087363/posts/scriitoarea-claudia-partole-la-cioara-%C3%AEn-cadrul-programului-na%C8%9Bional-lecturacent/1178244250761500/> [accesat 2025-09-15].
  6. LECTURA CENTRAL. GRUP PUBLIC. „*Întâlnire cu scriitoarea Claudia PARTOLE*”, *Biblioteca Publică Sărata Galbenă, Hâncești*. Postare pe Facebook. Disponibil: <https://www.facebook.com/groups/205286133498142> [accesat 2025-09-16].
  7. *Regulament de organizare și desfășurare a concursurilor naționale în cadrul Programului Național Lectura Central (PNLC)*. Disponibil: http://bnrm.md/files/accesDedicat/LecturaCentral/REGULAMENT_Concursuri%20PNLC%202025.pdf. [accesat 2025-09-17].